

Julia Szapiaczan

COACHING
EDUKACYJNY W
PEDAGOGICE

Szczecin 2024

© Copyright by dr Julia Szapiaczan, Szczecin 2024

Wydanie I

Wydawca

Centrum Szkoleniowe Paideia

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Książka jest ograniczona i chroniona prawami autorskimi oraz innymi prawami, które posiada Julia Szapiaczan. Żadna część tej publikacji nie może być kopiowana, publikowana i rozprowadzana bez pisemnej zgody autora.

ISBN: 978-83-971287-0-5

Z dedykacją dla Ukochanego Męża

Spis treści

Coaching edukacyjny.....	5
Coaching edukacyjny a podmiotowość	10
Pytania w coachingu edukacyjnym	15
Coaching stosowany był wcześniej w szkołach niż w sporcie i biznesie — najnowsze badania naukowe	23
Struktura GROW i SMARTER	25
Strategia Włta Disneya	41
Coachingowa praca z przekonaniem	46
Piramida Diltsa	61
Metaplan i Storytelling	68
Teoria 10 000 godzin	72
Coachingowa praca z perspektywą	76
Bibliografia	91

Coaching edukacyjny

Coaching jest jednym z tematów w edukacji, które budzi emocje i wieloznaczne skojarzenia. Jednakże jak można się szybko przekonać tyle niezrozumienia i używania nazwy coaching do sposobów pracy nie mających nic z coachingiem do czynienia związane jest z brakiem informowania rozmówcy, w którym momencie osoba pracująca z danym człowiekiem czy grupą, przechodzi od coachingu do innej formy pracy takiej jak np. doradztwo, terapia, mowa motywacyjna itp. Zatem zapraszam wszystkich Czytelników niniejszej książki do fascynującej podróży po czystej formie coachingu, bez dodatków, czyli do krótkoterminowego wsparcia, którego Państwo mogą użyć w stosunku do ucznia tysiące razy w ciągu dnia i co napawające zrozumieniem dla praktyk innych, Państwo również nie będą używać sformułowania: „No wiesz, chodź teraz zrobię Ci coaching”, tylko w danej potrzebnej chwili czy lekcji będą go po prostu stosować, gdyż coaching edukacyjny to ...

Coaching edukacyjny

to niedyrektywna metoda
wspomagająca pracę nauczyciela w
procesie dydaktyczno–wychowawczym w
szkole, możliwa do wielokrotnego
zastosowania.

“Polega na
krótkoterminowym
wsparciu edukacyjnym
każdego ucznia zarówno
przez nauczycieli i
pedagogów jak również
innych uczniów wzajemnie
na siebie oddziałujących”.

Jeśli nauczymy uczniów coachingu, wówczas oni również mogą stosować tę metodę wzajemnie wobec siebie, wówczas ten rodzaj coachingu nazywa się peer coachingiem, czyli coachingiem rówieśniczym.

Coaching edukacyjny przyjmuje następujące założenia:

- “ 1. Szkoła jest środowiskiem wszechstronnego rozwoju uczniów, zapewniającym im atmosferę bezpieczeństwa, akceptacji i zaufania w równorzędnej relacji z nauczycielami. ”

Coaching edukacyjny
przyjmuje następujące
założenia:

“

2. Uczeń-coachee jest
samodzielnym,
umiejącym wyznaczać i
realizować cele
podmiotem aktywnym w
procesie
samowychowania i
samokształcenia. ”

Coaching edukacyjny przyjmuje następujące założenia:

“

3. Nauczyciel-coach jest osobą towarzyszącą w rozwoju uczniów, wydobywającą potencjał każdego dziecka. W swoich działaniach wychodzi od poznania uczniów i oparcia swojej pracy na ich potrzebach. Aby móc efektywnie wspierać wychowanków uczestniczy w permanentnym procesie własnego rozwoju. ”

.....
.....

Jeśli zainteresował Cię ten fragment, to całość tekstu znajdziesz tu:

<https://www.gadzetytrenera.pl/coaching-edukacyjny-w-pedagogice-id-749>

**„Odpowiedź jest zawsze częścią drogi, którą
masz już za sobą. Tylko pytanie może
wskazać drogę naprzód.”**

Jostein Gaarder

Zatem coaching edukacyjny opiera się na umiejętności zadawania pytań, tak by w duchu podmiotowości uczeń mógł nauczyć się wyznaczać cele, realizować je i osiągać.

Dobrze, w takim razie o jakie pytania chodzi?
Bo nie wszystkie pytania mają taką samą jakość.
Zobrazuję to pewnym cytatem, z książki, którą polecam
dr Marile Adams „Myślenie pytaniami”:

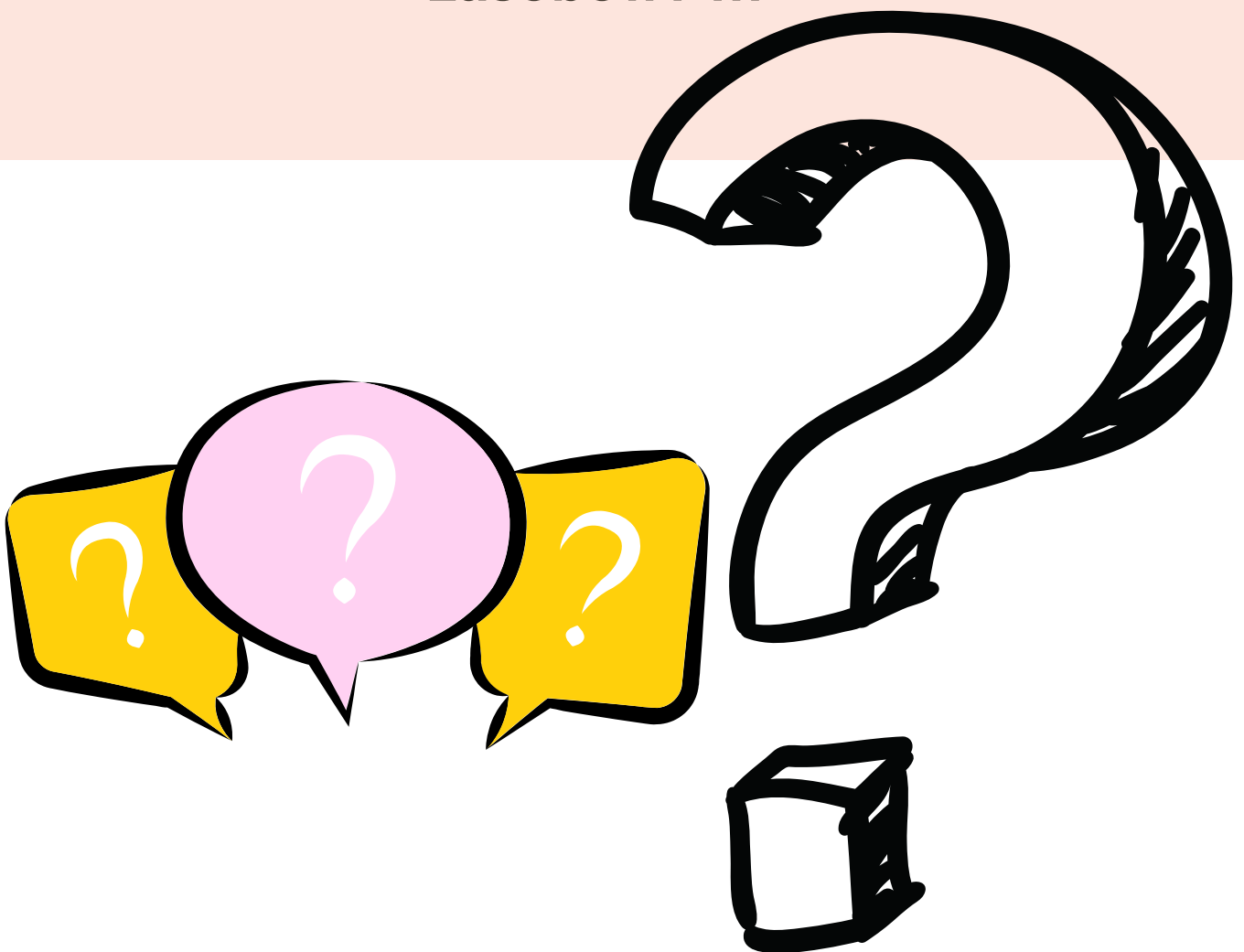
Co by się stało, gdyby wiele tysięcy lat temu Nomadzi nie zadawali sobie pytania: „Czy uda nam się dotrzeć do wody?”, a postawili pytanie: „Co możemy zrobić, żeby woda docierała do nas?”

M. Adams "Myślenie pytaniami"

Postawienie innego pytania, pociąga za sobą inny sposób myślenia, a w konsekwencji inny sposób działania.

**W coachingu stosuje się pytania otwarte,
które pozwalają na wydobywanie potencjału
ucznia. Na przykład:
Co chcesz osiągnąć? Z jakiego powodu jest to
dla Ciebie ważne? Jakich potrzebujesz
zasobów? ...**

Coaching edukacyjny

**Od jakości stawianych
przez nauczyciela pytań,
zależy jakość edukacji
uczniów.**

.....
.....
Jeśli zainteresował Cię ten fragment, to całość tekstu znajdziesz tu:
<https://www.gadzetytrenera.pl/coaching-edukacyjny-w-pedagogice-id-749>

STRUKTURA GROW

Coaching edukacyjny możesz zastosować w wielu sytuacjach dydaktycznych i wychowawczych. Niezależnie od tego z jakich ćwiczeń i narzędzi coachingowych będziesz korzystać jego istota najlepiej zawiera się w STRUKTURZE GROW.

STRUKTURA GROW

GOAL – cel

REALITY – rzeczywistość, jak jest teraz

OPTIONS – opcje, wszystkie możliwe pomysły i rozwiązania

WILL – wybór z powyższych opcji jednej do wcielenia w życie

Jak może to wyglądać w praktyce?

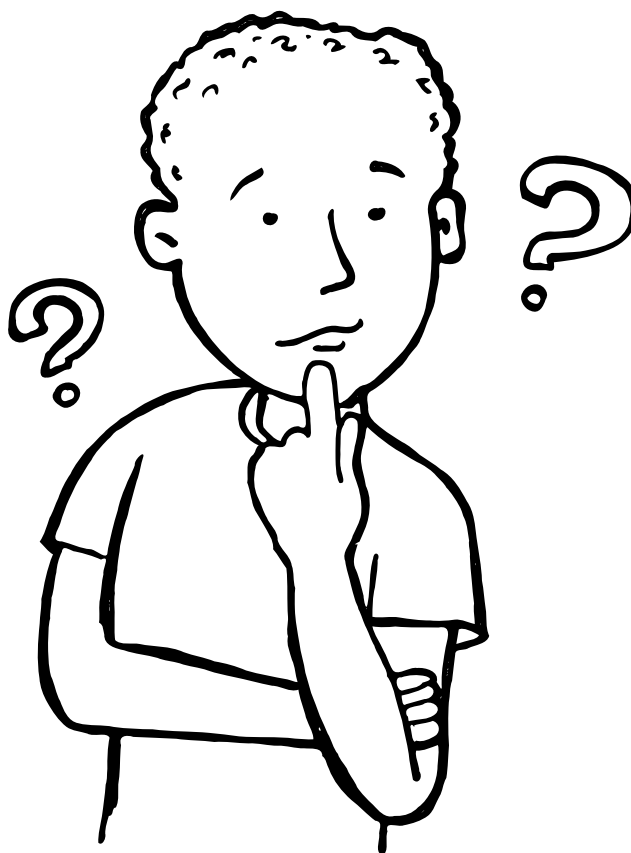
Nauczyciel-coach zadaje pytania otwierające, np. gdy uczeń-coachee ćwiczy grę na instrumencie, po każdym wykonanym przez niego fragmencie nauczyciel-coach może zadać mu pytanie:

Co zauważyłeś?

Jak może to wyglądać w praktyce?

W wyniku takiego pytania otwartego uczeń sam zastanawia się czy ćwiczenie było czysto zagrane, czy może potrzebuje jeszcze treningu?

Jak może to wyglądać w praktyce?

Wówczas od nauczyciela-coacha padnie pytanie:

Co możesz zrobić?

Jak może to wyglądać w praktyce?

Uczeń-coachee może stwierdzić, że powinien zapisać się na dodatkowe lekcje muzyki, zagrać samemu jeszcze kilka razy albo przeczytać zagadnienia poruszane na ostatniej lekcji muzyki, by lepiej opanować partię nowych wiadomości i dopiero wtedy przejść do ćwiczeń praktycznych.

Jak może to wyglądać w praktyce?

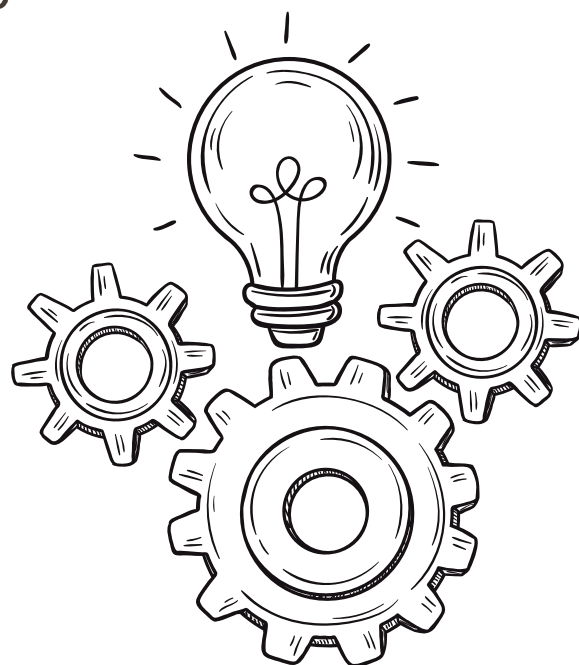
Nauczyciel-coach towarzysząc młodemu muzykowi w tym przykładzie wcale nie musi sam być muzykiem.

Nawet lepiej, gdy nim nie jest, bo wówczas nie ma niebezpieczeństwa, że będzie dawał wskazówki.

Jak może to wyglądać w praktyce?

Na tym przykładzie można zrozumieć, że nauczyciel występujący w roli coacha w momencie stosowania coachingu edukacyjnego nie instruuje ucznia co ma zrobić, ale towarzyszy mu w wydobywaniu jego potencjału i indywidualnych zasobów.

Zatem coaching jest metodą wspomagającą, a nie zastępującą

proces dydaktyczno-wychowawczy.

Stosowany może być na każdym przedmiocie niezależnie czy jest to matematyka, język polski, historia, w-f czy geografia itd.

Jak może to wyglądać w praktyce?

Coaching pomaga przejąć odpowiedzialność przez ucznia-coachee, który samodzielnie sprawdza wyniki swoich działań

i przejmuje opiekę nad samym sobą.

STRUKTURA GROW

Niezależnie czy nauczyciel zastosuje metodę coachingu edukacyjnego w postaci rozmowy czy jako pretekstu do rozmowy użyje kart skojarzeń, kostek edukacyjnych czy ćwiczeń takich jak:

- skala
- piramida Diltsa
- metaplan
- storytelling
- pracę z perspektywą
- strategię Walta Disneya

NARZĘDZIA COACHINGU

to zawsze przeprowadzi ucznia przez następujące obszary:

- cel
- rzeczywistość
- możliwości
- wybór

***A rozpocznie od zadania pytań
związanych z wyznaczeniem CELU,
czyli od STRUKTURY SMARTER***

WYZNACZENIE CELU

STRUKTURA SMARTER

*CEL JESTI PRZYKŁADOWE PYTANIA COACHA
POMAGAJĄCE UCZNIOWI W WYZNACZENIU CELU*

STRUKTURA SMARTER:

**S – specyficzny/ sprecyzowany/ konkretny
(specific)**

Co dokładnie chcesz osiągnąć? Jaki to ma przynieść efekt?

STRUKTURA SMARTER:

M – mierzalny (measurable)

Skąd będziesz wiedzieć kiedy osiągniesz ten cel?

STRUKTURA SMARTER:

**A – osiągalny/ atrakcyjny/ ambitny dla podmiotu,
który dąży do jego osiągnięcia (achievable/
attractive/ ambitious)**

Z jakiego powodu jest to dla Ciebie ważne? Co możesz tym zmienić? Jak możesz się rozwinąć dzięki temu? Czym będzie się to różnić od tego, co już masz?

STRUKTURA SMARTER

WYZNACZENIE CELU

STRUKTURA SMARTER

CEL JEST! PRZYKŁADOWE PYTANIA COACHA
POMAGAJĄCE UCZNIOWI W WYZNACZENIU CELU

STRUKTURA SMARTER:

R – realny, odpowiedni (relevant)

Na ile jest to realne? Jakie dostrzegasz zagrożenia? Jak będziesz im przeciwdziałać? Co możesz zrobić, żeby sobie z nimi poradzić? Jakich potrzebujesz zasobów do osiągnięcia tego celu? Jaka Twoja pozytywna cecha może Ci pomóc w realizacji tego celu? Jakie umiejętności już masz teraz, które możesz wzmocnić, a które pomogą Ci w osiągnięciu tego celu? Kto z osób, które znasz może Ci pomóc?

STRUKTURA SMARTER:

T – terminowy, czyli ściśle określony w czasie (time-bound/ time-related)

Kiedy chcesz zakończyć działania? Napisz konkretną datę.

STRUKTURA SMARTER

WYZNACZENIE CELU

STRUKTURA SMARTER

CEL JEST! PRZYKŁADOWE PYTANIA COACHA
POMAGAJĄCE UCZNIOWI W WYZNACZENIU CELU

STRUKTURA SMARTER:

**E – ekologiczny/ przyjazny dla środowiska ludzi z
Twojego otoczenia i środowiska społecznego
(ecological/ environmental)**

Jak wpłynie to na Twoich najbliższych, ludzi, którzy są
dla Ciebie ważni?

STRUKTURA SMARTER:

R – zapisany (recorded)

A teraz zapisz swój CEL

STRUKTURA SMARTER

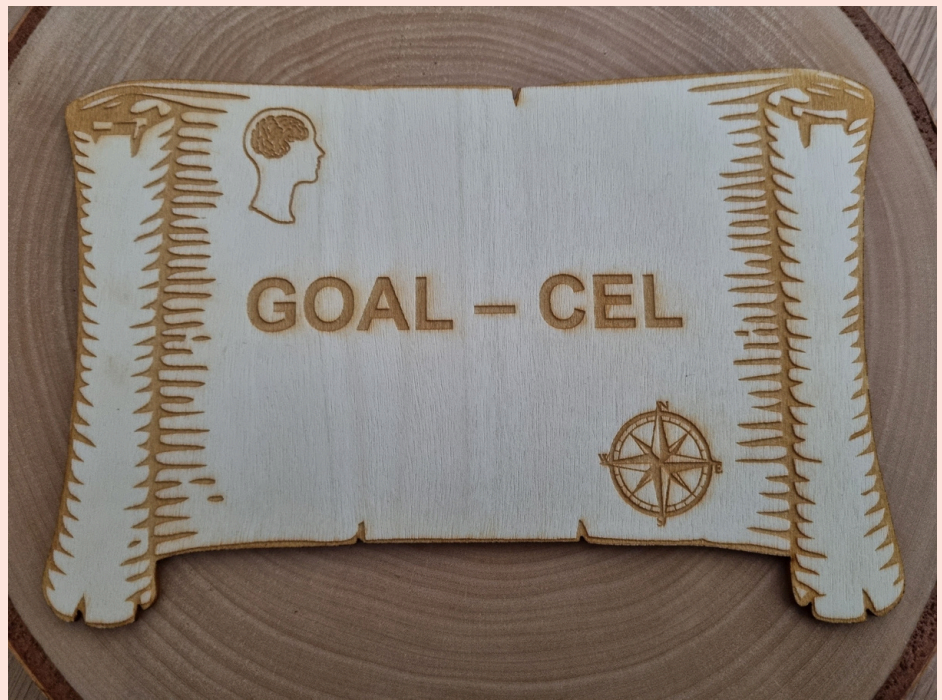
STRUKTURA GROW

Gdy uczeń wyznaczył cel. Można przejść do kolejnych obszarów STRUKTURY GROW.

STRUKTURA GROW

GOAL – cel

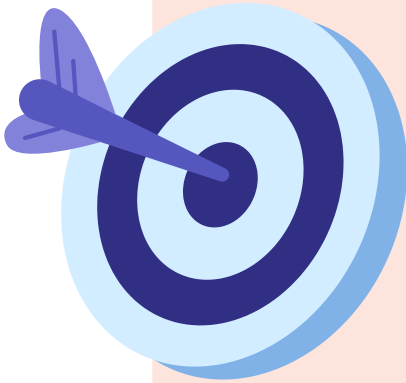
REALITY – rzeczywistość teraz, w chwili obecnej

OPTIONS – opcje, wszystkie możliwe pomysły i rozwiązania

WILL – wybór, co uczeń wybiera z powyższych opcji

STRUKTURA GROW

GOAL – CEL

W czasie rozmowy coachingowej przechodząc z uczniem przez kolejne obszary STRUKTURY GROW możesz zadawać następujące pytania:

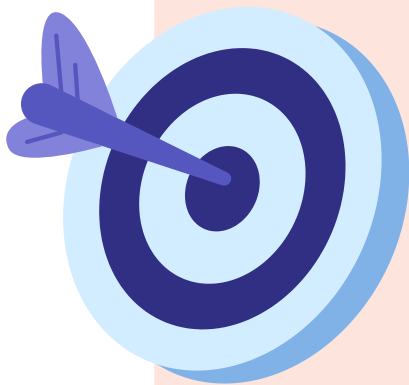
REALITY - RZECZYWISTOŚĆ

Jak jest teraz? Gdzie jesteś teraz odnośnie do realizacji tego celu?

STRUKTURA GROW

STRUKTURA GROW

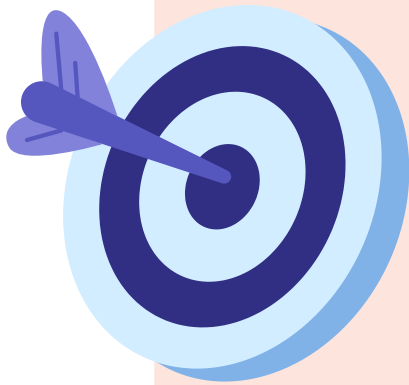
OPTIONS - OPCJE

Co mógłbyś zrobić, aby osiągnąć ten cel?
Co zrobiłby Twój ulubiony bohater, aby osiągnąć ten cel? Czy znasz ludzi, którzy osiągnęli podobny cel, jakie działania oni podejmowali? Co zrobiły osoby, które znasz (osobiście lub z filmów, książek, gazet itp), które są w miejscu, do którego pragniesz dojść?

STRUKTURA GROW

STRUKTURA GROW

WILL – TWOJA WOLA, DECYZJA, WYBÓR

A jakiego wyboru z powyższych opcji dokonasz Ty? Co zrobisz Ty? Gdy wyjdiesz stąd co zrobisz, żeby przybliżyć się do tego celu? Czy widzisz jakieś zagrożenia? Jak będziesz przezwyciężać te zagrożenia? Co Cię może motywować do osiągnięcia tego celu? Jaki jest Twój pierwszy krok?

STRUKTURA GROW

STRATEGIA WALTA DISNEYA

Do generowania pomysłów oraz wybierania z nich tych najlepszych. Można ją stosować zamiast powszechnie znanej „Burzy mózgów” do pracy z grupą lub na zajęciach indywidualnych z uczniem. Walt Disney pracując nad swoimi kreatywnymi pomysłami używał tej metody, do tego, żeby tworzyć pomysły twórcze, ale jednocześnie realne, które autentycznie może zrealizować. Stąd od jego nazwiska nazwano tę strategię. Pracował on w 3 pokojach o następujących nazwach: Marzyciel, Krytyk i Realista. Jest ona powiązana z poglądami J. Deweya i T. Gordona.

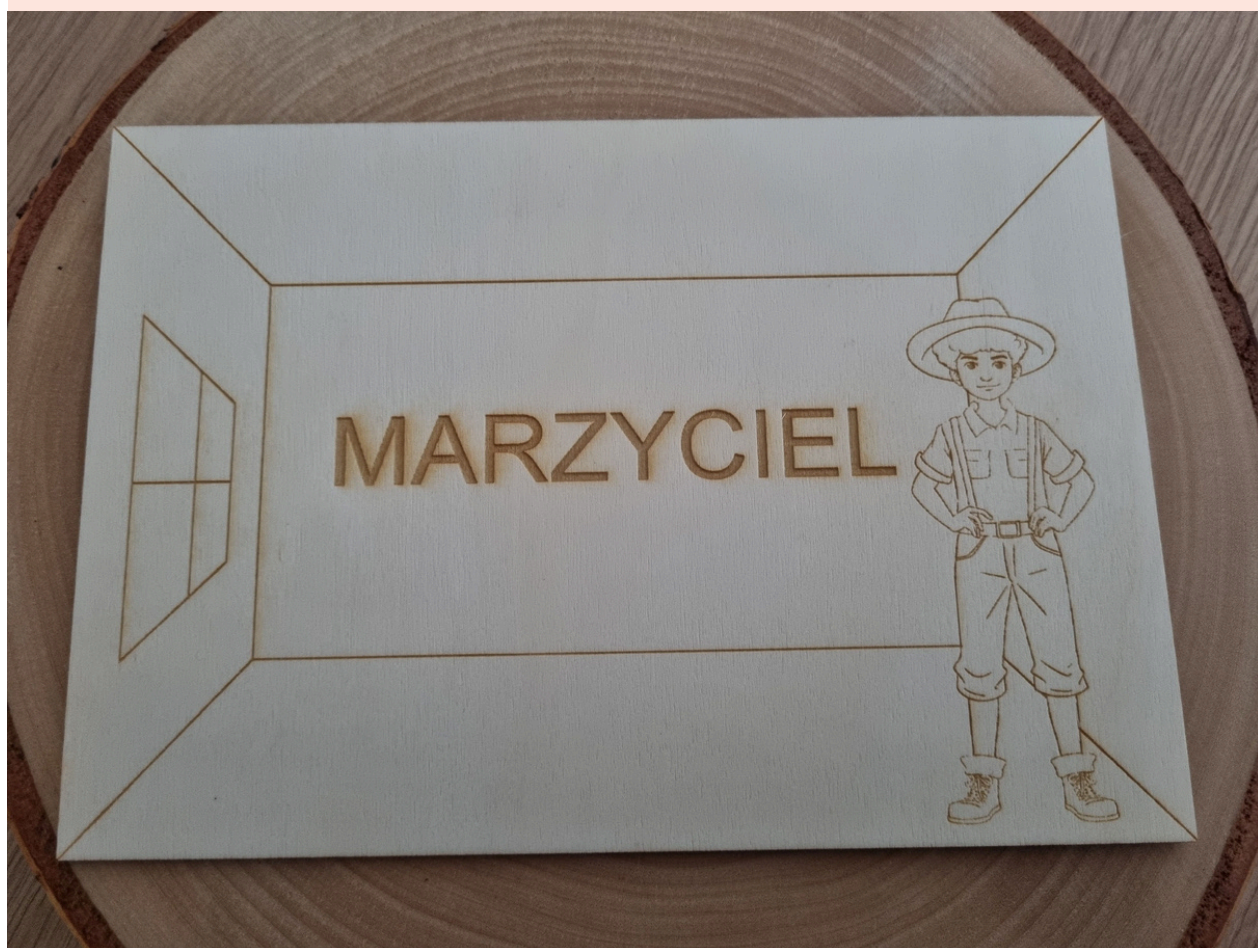
Prowadzący dzieli pomieszczenie, w którym jest grupa na 3 części. To mogą być również po prostu 3 stoliki. Gdy mamy zajęcia na świeżym powietrzu mogą to być 3 koce rozłożone w pewnej odległości od siebie. Chodzi o to, żeby fizycznie grupa mogła się przemieszczać z miejsca na miejsce. Każde z tych miejsc ma inną nazwę pokoju Disneya. Grupa może przemieszczać się z pokoju do pokoju jako całość, albo możemy podzielić ją na mniejsze 3 podgrupy.

Jeśli jest taka potrzeba grupa może wracać do poszczególnych pokojów, by jeszcze raz pewne aspekty przemyśleć.

Stosując tę strategię na swoich zajęciach, tak naprawdę uczymy młodzież jak podejmować decyzje i jaką drogą przechodzi się od idei do realizacji.

STRATEGIA WALTA DISNEYA

W pokoju o nazwie MARZYCIEL — grupa wymyśla pomysły, co można zrobić. Staje się takim kreatorem wizji. Wszystkie pomysły mogą być zapisywane na arkuszu papieru.

STRATEGIA WALTA DISNEYA

W pokoju o nazwie KRYTYK

grupa zastanawia się nad zagrożeniami poszczególnych pomysłów, poddaje je konstruktywnej krytyce, rozważa co może się nie udać, jakie istnieją niebezpieczeństwa i przeciwności.

Krytykując marzenie zdajemy sobie nagle sprawę z tego co jest realne i wówczas grupa może przejść do pokoju o nazwie:

STRATEGIA WALTA DISNEYA

REALISTA - aby tutaj wybrać pomysł, który naprawdę można zrealizować i następnie zastanowić się nad tym, co potrzebujemy, jaki plan tworzymy, co po kolei należy zrobić, aby nasz pomysł urzeczywistnić. Zadaniem grupy, która znajduje się w tym pokoju jest stworzenie ścieżki dojścia do wyznaczonego celu.

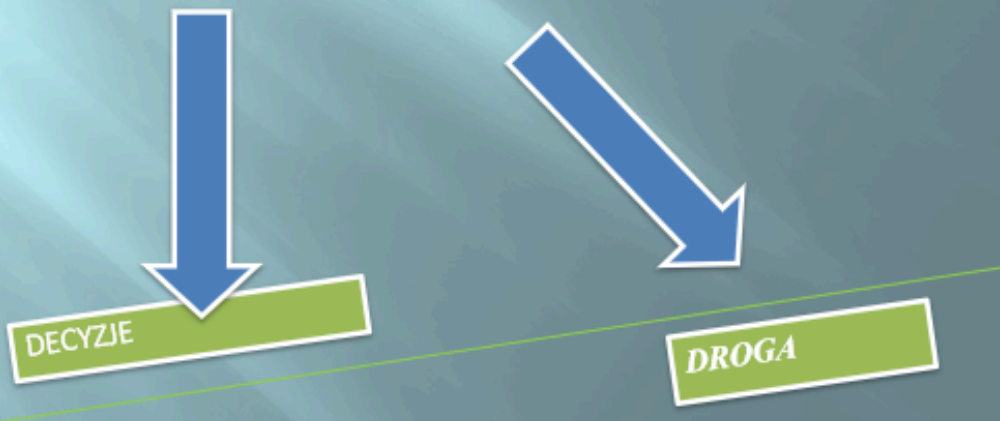

STRATEGIA WALTA DISNEYA

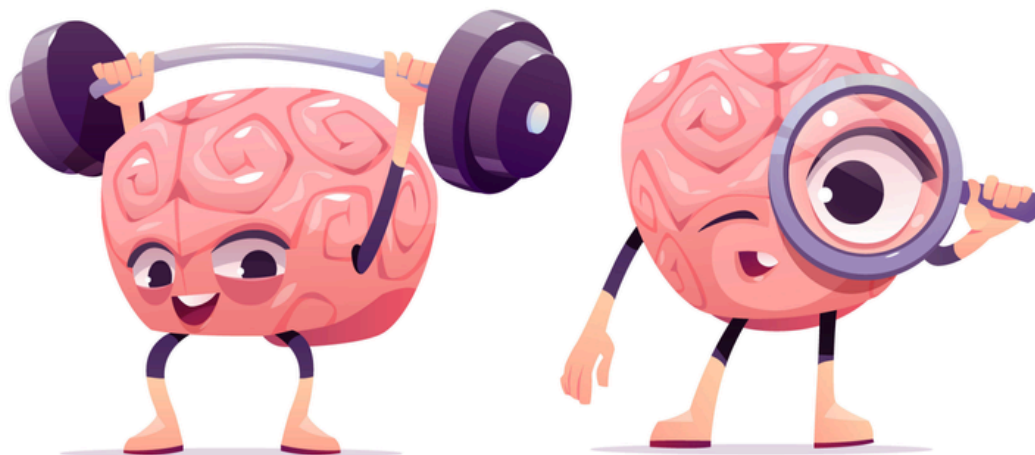
STRATEGIA WALTA DISNEYA

Uczy podmioty jak podejmować decyzje i jaką drogą przechodzi się od idei do realizacji.

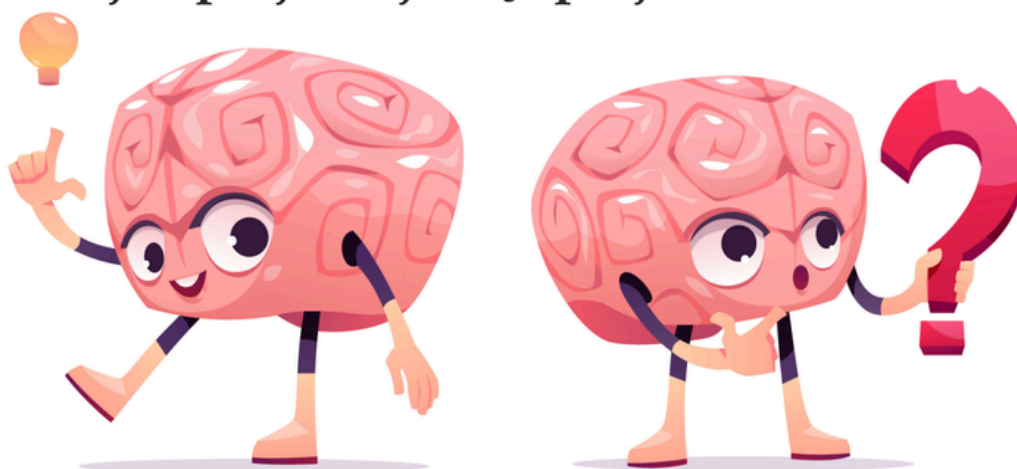

Coachingowa praca z przekonaniem – trening na siłowni mentalnej

„Myśl powinna być rozwijana przy pomocy specjalnych ćwiczeń

tak, jak projektuje się specjalne ćwiczenia

dla rozwijania bicepsów.” J. Dewey

.....
.....
Jeśli zainteresował Cię ten fragment, to całość tekstu znajdziesz tu:
<https://www.gadzetytrenera.pl/coaching-edukacyjny-w-pedagogice-id-749>

Bibliografia

- Adams M., *Myślenie pytaniami*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2012.
- Berendt J., Sendor M., *Dogadać się z dzieckiem. Coaching. Empatia. Rodzicielstwo. Porozumienie Bez Przemocy w relacjach z dziećmi*, Wydawnictwo CoJaNaTo, Warszawa 2013.
- Campbell J., Nieuwerburgh C., *The leader's guide to coaching in schools. Creating conditions for effective learning*, Corwin, California 2018.
- Czapliński J. (red.), *Psychologia pozytywna. Nauka o szczęściu, zdrowiu, sile i cnotach człowieka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004.
- Czerepaniak-Walczak M., *Pedagogika emancypacyjna. Rozwój świadomości krytycznej człowieka*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006.
- Czerepaniak-Walczak M., *Podmiotowość w perspektywie pedagogiki*, Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim, Szczecin - Gorzów Wielkopolski 1994.
- Czerepaniak-Walczak M., *Między dostosowaniem a zmianą. Elementy emancypacyjnej teorii edukacji*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1995.
- Covey S., *7 nawyków skutecznego działania*, Poznań 2022.
- Covey S., *8 nawyk. Od efektywności do pełnej realizacji potencjału*, Poznań 2023.
- Gallwey T., *Wewnętrzna gra: tenis. Trening mentalny w sporcie i życiu*, Galaktyka, Łódź 2015.
- Gladwell M., *Poza schematem. Sekrety ludzi sukcesu*, Kraków 2019.
- Gozdek-Michaelis K., *Rozwiń swój genialny umysł*, Wydawnictwo J & BF, Warszawa 1996.
- Grewiński M., Majewska S. (red.), *Zastosowanie coachingu w polityce społecznej*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Korczaka w Warszawie i Profi Biznes, Warszawa 2016.
- Grzesiak M., *Success and change*, Wydawnictwo Helion, Gliwice 2015.
- Kupaj L. (red.), *Jak pomóc młodym ludziom wejść w dorosłość. 75 coachingowych lekcji wychowawczych*, Fundacja Świadomego Rozwoju Edukacji, Zbylitowska Góra 2016.

Bibliografia

- *Marciniak Ł., Rogala-Marciniak S., Coaching, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.*
- *Nieuwerburgh C. (red.), Coaching in education. Getting Better Results for Students, Educators and Parents, Routledge, New York 2018.*
- *Nieuwerburgh C. (red.), Coaching in professional contexts, Sage, London 2016.*
- *Sidor-Rządowska M. (red.), Coaching. Teoria, praktyka, studia przypadków, Wolters Kluwer Polska, Kraków 2009.*
- *Shimoff M., Kline C., Sekret szczęścia. 7 fundamentów życiowej radości, Onepress, 2010.*
- *Sendor M., Berendt J., Dogadać się z dzieckiem. Porozumienie Bez Przemocy - ćwiczenia dla rodziców, Wydawnictwo CoJaNaTo, Warszawa 2019.*
- *Stoltzfus T., Sztuka zadawania pytań w coachingu, Aetos Media, Wrocław 2012.*
- *Surzykiewicz J., Kulesza M. (red.), Coaching społeczny. W poszukiwaniu efektywnych form wsparcia osób w trudnych sytuacjach życiowych, Difin, Warszawa 2013.*
- *Szapiaczan J., Przesłanki coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania, Wydawnictwo Zapol, Szczecin 2023.*
- *Tal Ben-Shahar, Jak cieszyć się życiem. Dobrostan w pięciu odstępach, Wydawnictwo Zwierciadło, Warszawa 2022.*
- *Trzebińska E., Psychologia pozytywna, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.*
- *Wilson C., Coaching w szkołach, w: Nowy coaching biznesowy, C. Wilson, MT Biznes, Warszawa 2015, s. 124-135.*
- *Worsztynowicz A., Coaching w szkole. Na przykładzie Swiss Cottage School, "Forum Oświatowe" 2013, Tom 49, nr 2.*

Natomiast wiadomości teoretyczne na temat coachingu edukacyjnego znajdziesz w książce:

J. Szapiaczan, *Przesłanki coachingu edukacyjnego w myśli pedagogicznej Nowego Wychowania*, Wydawnictwo Zapol, Szczecin 2023.

Jeśli chciałbyś dowiedzieć się więcej
na temat coachingu edukacyjnego
serdecznie zapraszam na:

- szkolenia Rad Pedagogicznych
- lub indywidualne konsultacje

W zależności od Twoich preferencji możliwe jest spotkanie osobiste w gabinecie w Szczecinie. Dla osób spoza Szczecina konsultacje odbywają się telefonicznie lub on-line na WhatsApp'ie.

Zapraszam do kontaktu!

juliaszapiaczan@gmail.com
